

PAPER DETAILS

TITLE: Türkiye ve Farkli Ülkelerdeki 0-6 Yas Çocuklar İçin Hazirlanan Cinsel Egitim Programlarinin
Incelenmesi

AUTHORS: Necla Tuzcuoglu,Vural Taskaya,Oguz Aslan

PAGES: 81-95

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3799595>

Türkiye ve Farklı Ülkelerdeki 0-6 Yaş Çocuklar İçin Hazırlanan Cinsel Eğitim Programlarının İncelenmesi

A Review of the Sex Education Programs Implemented by Türkiye and Different Countries for Children Aged 0-6

Necla TUZCUOĞLU^{ID}, Vural TAŞKAYA^{ID}, Oğuz ASLAN^{ID}

ÖZ

Amaç: Amaç: Cinsel gelişim, insan yaşamındaki gelişim alanları arasında önemli bir rol oynamaktadır. Kişilik gelişimi ile doğrudan ilişkili olan cinsel gelişim ve eğitime 0-6 yaş döneminde ayrıca dikkat edilmesi gerekir. 0-6 yaş aralığında verilen cinsel eğitim, çocukların benlik algısını artırarak, öz güveni yüksek sağlam kişilikli bireyler olarak yetişmelerinde temel olacaktır. Bu eğitimin nasıl ve ne zaman verileceği konusunda kapsayıcı cinsel eğitim programlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmada Türkiye, Fransa, Malezya, İngiltere ve Portekiz'de 0-6 yaş çocuklar için uygulanan programlar incelenerek karşılaştırılmıştır.

Yöntem ve Araçlar: Çalışma, literatür taraması yapılarak ve araştırılan konu ile ilgili ulaşılabilen güncel kaynaklardan yararlanılarak derleme bir çalışma olarak hazırlanmıştır.

Sonuçlar: Yapılan araştırmalara göre Türkiye'de 0-6 yaş grubu çocuklar için mevcut bir programın olmadığı ve halen cinsel eğitime karşı bir ön yargının bulunduğu görülmektedir. Malezya'da 0-6 yaş arası çocuklar için mevcut bir cinsel eğitim programı olmasına rağmen, bu programda bazı eksiklikler bulunmuştur. Fransa'da ise Milli Eğitim bakanlığının çalışmaları doğrultusunda projelerin gerçekleştirildiği ama tepkiler nedeniyle henüz ülke geneli bir programın olmadığı tespit edilmiştir. İngiltere'de cinsel eğitim konusunun yerel yönetimlerin inisiyatifine bırakıldığı ve ülke olarak programları olmamakla birlikte, yerel bölgelerde bazı projeler bulunmaktadır. Son olarak, Portekiz'de resmi müfredat bulunmamasına karşın kapsamlı bir rehber ile 3-6 yaş çocuklara cinsel eğitim noktasında yardımcı olmaya çalışıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cinsel Eğitim, Cinsel Eğitim Programları, Cinsel Gelişim, Okul Öncesi Dönem

ABSTRACT

Purpose: Sexual development plays an important role among the development areas in human life. Sexual development and education, which is directly related to personality development, should be paid special attention in the 0-6 age period. Sexual education given in the 0-6 age range will set the basis for children to grow up as individuals with high self-confidence and strong personalities by increasing their self-perception. There is a need for inclusive sexual education programs on how and when this education will be provided. In this study, the programs implemented for children aged 0-6 years in Turkey, France, Malaysia, England and Portugal were examined and compared.

Method and Materials: The study has been prepared as a compilation study by reviewing the literature and making use of current sources that can be accessed on the subject researched.

Results: According to research, there is no existing programs for 0-6 year old children in Turkey and there is still a prejudice against sexual education. Although there is an existing sexual education program for children aged 0-6 years In Malaysia, there are some deficiencies in this program. In France, it was stated that projects were carried out in line with the work of the Ministry of National Education, but there is not yet a country-wide program due to reactions. In the UK, the issue of sexual education is left to the initiative of local administrations and even though there are no programs as the country, there are some projects in local regions. Finally, in Portugal, although there is no official curriculum, it has been determined that an attempt is made to help children aged 3-6 with a comprehensive guide on sexual education.

Keywords: Early Childhood Education, Sex Education Programs, Sexual Education, Sexual Development

* This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

Sorumlu Yazar/Correspondence Author: Necla TUZCUOĞLU (Marmara Üniversitesi)

E-posta/E-mail: neclatuzcuoglu@yahoo.com

Geliş Tarihi/Received: 16.03.2024

Kabul Tarihi/Accepted: 08.05.2024

Ç. Yayınlanma Tarihi/Online Published: 31.05.2024

GİRİŞ

Cinsel gelişim, insan yaşamındaki alanlar içinde önemli bir etkiye sahiptir. Teorisyenlerin birçoğuna göre cinsiyet ve cinselliğin kişisel gelişimde kritik bir rolü vardır. Ayrıca, cinsel gelişim açıklanması karmaşık yapılardan biridir (Sayın, 2007). Cinsel gelişim sadece fizyolojik değişikliklerle ilgili olmayıp daha geniş boyutludur ve kişilik gelişimiyle yakından ilgilidir.

Cinsel gelişim, ilk başlarda biyolojik ve fizyolojik bir kavram olarak görülürken son zamanlarda bu kelimenin anlamının tam anlaşılması adına olumlu gelişmeler yaşanmıştır. Cinsel gelişim; karar verme, kendini tanıma, kendi bedeninden söz edebilme gibi becerileri içine alarak daha kapsamlı olarak incelenmeye başlanmıştır (Deniz ve Yıldız, 2018). Beyhan ve Artan'a (2005) göre; cinsel gelişim ve cinsel eğitim; çocuğa cinsel gelişimi anlayabilme, başkalarının haklarına ve değerlerine saygı gösterme ve cinselliğe karşı olumlu bir tutuma sahip olma bilinçliliğini kazandırmaktır.

Amerika Birleşik Devletleri Cinsel Bilgi ve Eğitim Konseyi (Sexuality Information and Education Council of the United States, SIECUS) (2018) tarafından cinsel eğitim: biyolojik, sosyo-kültürel ve manevi boyutları olan bilişsel öğrenme (bilgi verme), duyuşsal öğrenme (duygular, değerler, inançlar) ve davranışsal öğrenme alanları (iletişim, karar verme) gibi alanları kapsayan ve kişinin bütüncül gelişimini etkileyen bir süreç olarak açıklanmıştır. Disiplinler arası bir perspektifle ele alınan cinsellik, yaşamın her zaman önemli bir parçası olarak kabul edilirken psikolojik, sosyal, fiziksel, kültürel, ekonomik açılardan çok boyutlu bir davranış biçimi olarak ele alındığı söylenebilir (Çok ve Kutlu, 2016).

Döllenmeden itibaren belli kritik aşamalardan geçen cinsellik, bebeklik döneminden itibaren kişiyi etkilemeye başlar. Bu süreçte gelişimin en hızlı olduğu dönem erken çocukluk dönemidir (Deniz, 2012). Bu dönemde çocuk, "Ben nerden geldim" "bebek nasıl yapılır" gibi sorularla cinsiyet farkları ile ilgili sorular sormaya başlar (Ejder, 2020). Psikoanalitik kuramın kurucusu Freud'a göre çocukların ilk üç yılında yaşanan oral ve anal dönem cinselliğin doğumla başladığını gösterir. Oral dönem doğumdan itibaren 0-1,5 yaş aralığında olup bebek annesini emerek kendini tatmin ederken, anal dönem ise tuvalet eğitiminin olduğu, anal kasların kuvvetlendiği 1,5 ve 3 yaş arası kabul edilir (Lantz ve Ray, 2020).

3-6 yaş arasındaki Fallik dönem, cinsel kimlik gelişiminin başladığı ve çocukların çevresindeki her şeye olduğu gibi, kendi ve vücuduna karşı da merak duyduğu bir dönemdir.

Sosyal Öğrenme Teorisi ise, çocuğun cinsel kimlikle ilgili edinim için çevresindeki farklı cinsiyetteki kişileri gözlemlediğini, erkek çocukların babayı, kız çocukların anneyi taklit ederek öğrendiğini belirtirken (Hogben ve Byrne, 1998), Bilgi-İşleme Teorisi ise cinsel kimlik öğrenimi konusunda şemaları öne sürmüştür. Şemalar, çocukların kendi cinsiyet rollerini öğrenmesine ve bu rollere ait davranışları sınıflamaları için yardımcı olur (Yapıcı, 2020). Cinsiyet bilişlerine odaklanan Bilişsel Gelişimsel Teoride ise cinsiyet kimliği veya çocuğun kendisinin kız veya erkek olduğunu daha iyi idrak edebilme, zamanla değişmeyen cinsiyet istikrar ve cinsiyet tutarlılık (cinsiyet kimliğinin dış görünüşündeki değişikliklerden doğrudan etkilenmediğini kavrayabilme) gibi üç temel özellik üzerinde odaklanmaktadır (Martin, Ruble ve Szkrybalo, 2002). Bu teoriye göre, çocuklarda sosyalleşebilme, toplumsal cinsiyet stereotipleri bilgisini doğru alabilme, seçici dikkat kullanma ve aynı cinsiyete model olabilmek için cinsiyet tutarlılığının çok önemli olduğu kabul edilmektedir (West, 2015).

Erken çocukluk döneminde verilen eğitim, bireyin hayatının temelini oluşturmada, gelişim alanlarına büyük ölçüde katkı sağlamada ve aile ortamıyla birlikte kişiliğin biçimlenmesinde hassas bir role sahiptir (Ayan ve Memiş 2012). Çocuğa verilen eğitimler arasında cinsel eğitim mutlaka yer almalı ve bu eğitimin içeriğinde; cinsiyet, cinsel kimlik, istismarı önleme ve vücut farkındalığı gibi önemli konular bulunmalıdır (Balter, Rhijn ve Davies, 2016). Üç yaşından itibaren cinsiyet farklılıklarını gören ve cinsellikle ilgili sorular soran çocuklar, çevrelerindeki yetişkinlerin cinsiyet tipli davranışlarını gözlemler. Cinsel eğitimde biyolojik ve içgüdüsel boyut kadar çocuğun içinde bulunduğu çevrenin duygusal ve sosyal boyutu da çok önemlidir. Bu nedenle başta ebeveynler olmak üzere öğretmenler ve birincil bakım verenler cinsel eğitim ve gelişim hakkında yeterli bilgiye sahip olmalıdır (Eliküçük ve Sönmez, 2011). Çocukların normal psikoseksüel davranışları gelişiminin bir evresi olarak kabul edildiğinden, çocuklar arasında cinselleştirilmiş davranışların bulunması da oldukça normal kabul edilmelidir. Örneğin kendi cinsel organlarına dokunmak, kız ve erkek anatomisine ilişkin sorular sormak, başkalarının cinsel organlarını merak etmek okul öncesi dönemdeki çocukların ilgi alanları arasında olan bazı cinsel davranışlardır (Birol ve Gömecli, 2010).

Yakın ilişkiler ve cinsel ilişkilerle ilgili sosyal, kültürel ve dini değerlerin çocuklara aktarılmasında ebeveynler birinci role sahip iken, cinsellik hakkında bilgi verme ve bununla ilgili sosyal becerilerin geliştirilmesinde ise sağlık ve eğitim profesyonellerinin daha yetkin ve birincil kaynak olması gerekmektedir (Shtarkshall, Santelli ve Hirsch, 2007). Günümüzde ailelerin, çocuklarına uygun metotlarla cinsel eğitimi vermek için yeterli düzeyde bilgiye sahip olmadığı belirtilmektedir (Arslan, 2022). Bununla birlikte, cinsellik eğitimi ile ilgili soru işaretleri olan bazı ebeveynler/bakıcılar, bu konuların evde öğretilmesini savunurken, birçoğunun bilgi eksikliği, utanç veya değer çatışması nedeniyle bu konuları çocuklarıyla paylaşamadıkları belirtilmiştir (Robinson, Smith ve Davies, 2017).

Çocuklar, ebeveynleri ve diğer aile üyeleri, akranları, her türlü medya ve öğretmenler dahil olmak üzere birçok kaynaktan cinsellikle ilgili bilgiler öğrenirken öğretmenlerin cinsel eğitim konusunda güvenilir ve eğitimli olarak algılanmaları ve çocukların tercihleri arasında üst sıralarda yer almaları nedeniyle bu süreçte önemli bir rol oynadıkları bilinmektedir (Rosenthal ve Smith, 1995; Harrison ve Dempsey, 1998; Milton, 2003). Amerika Birleşik Devletleri Cinsellik Bilgi ve Eğitim Konseyi ve Cinsellik Eğitiminin Geleceği (The Sexuality Information and Education Council of the United States and the Future of Sex Education, (2015), öğrencilerin yaşına, gelişimsel yeteneklerine ve kültürel geçmişine uygun kapsamlı okul temelli cinsellik eğitimini okul müfredatında bilimsel olarak öğretilmesinin çok önemli olduğunu belirtmiştir. Kapsamlı bir cinsel eğitim programı, çocuklara tıbbi olarak doğru ve yararlı bilgiler sağlamak, toplumda temsil edilen farklı değer ve inançları öğretmek ve başta aileler olmak üzere, dini ve toplumsal gruplar ve sağlık profesyonelleri gibi çocuklara cinsel eğitim sağlayan diğer yapılarla birlikte çalışmak ve çocukların var olan cinsel eğitimlerini güçlendirmek gibi önemli yararlar sağlar (Cavazos-Rehg vd, 2012).

Alanyazın incelendiğinde, cinsel eğitimle ilgili birtakım karşılaştırma çalışmaları olduğu görülmektedir. Örneğin, Planlı Ebeveynlik Federasyonu Avrupa Ağı (International Planned Parenthood Federation European Network (IPPF EN) (2018) yayınladığı raporda Avrupa ve Asya'dan 25 ülkenin cinsel eğitim programlarını açıklamış ama okul öncesi döneme ait çok sınırlı bilgiye yer vermiştir. İngilizce konuşan ülkeler (Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşik Krallık) ve Çince konuşan ülkelerin (Çin, Tayvan ve Hong Kong), ergenlere yönelik kapsamlı cinsel eğitim doğrultusunda uygulanan politika ve verilen eğitimlerin karşılaştırıldığı bir çalışmada, daha alt yaş kategorilerine yönelik bilgi aktarılmadığı görülmüştür (Leung ve ark., 2019). Lewis ve Knijn (2003) Hollanda, İngiltere ve Galler'de 14-15 yaş arası ergenleri hedef alan ve erken gebeliği önlemeyi amaçlayan programları incelemiştir. Ancak okul öncesi döneme ilişkin programlar hakkında bilgiye rastlanmamıştır. Kurtuncu ve arkadaşları (2015) tarafından Türkiye'de yapılan araştırmada, 3-6 yaş aralığındaki çocukların cinsel gelişimi ve eğitimi, doktor ve hemşirelerin görüşlerine başvurularak incelenirken, cinsel eğitimle ilgili politika ve programlara değinilmemiştir. Ihwani ve arkadaşları (2017) cinsel eğitim üzerine yaptıkları çalışmada Müslüman ve Batı ülkeleri kıyaslanmış, ancak bu ülkelerdeki programlar ve yaş aralıklarını değerlendirmek yerine genel olarak cinsel eğitime dinsel ve kültürel bakış açıları ele alınmıştır. İran'da annelerin çocuk cinsel eğitiminde öz yeterliliklerine yönelik yapılan randomize kontrollü bir çalışmada, deney grubunun verilen eğitim sonrası öz yeterlilik düzeylerinin yükseldiği belirtilirken, İran'da ve diğer ülkelerde uygulanan politikalar hakkında bilgi verilmemiştir (Soleimani ve ark., 2022).

Çok önemli olan cinsel eğitimin doğru zamanda ve uygun koşullarda çocuklara aktarılması kritik olmasına rağmen Türkiye'de ve diğer ülkelerde cinsel eğitime bakış henüz yeteri kadar detaylandırılmamıştır. Bu noktada Türkiye ve diğer ülkelerde ne tür programlar, yasalar ve zorlukların olduğu hakkında yeterli bilgi bulunmamaktadır. Bu çalışmada Türkiye ve diğer ülkelerde mevcut cinsel eğitim programları, yasaları ve karşılaşılan problemler açıklanarak karşılaştırılması yapılmıştır. Türkiye'de mevcut cinsel eğitim politikasının daha fazla geliştirilmesi ve cinsel eğitimle ilgili yapılan çalışmalar açıklanarak alan yazıya ve bu konu ile ilgili sonraki çalışmalara destek olunması hedeflenmektedir.

YÖNTEM

Türkiye ve farklı ülkelerde 0-6 yaş çocuklar için uygulanan programların incelenmesi amaçlandığı için bu çalışma betimsel türdedir. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi, basılı ve elektronik materyaller de dahil olmak üzere tüm dokümanların ayrıntılı ve titizlikle incelenmesi ve değerlendirilmesi için kullanılan sistematik bir yöntemdir (Kiral, 2020). İlgili kaynaklara erişme, özgünlüğün kontrol edilmesi, dokümanların kavranması, verilerin analizi ve bu verilerin uygun kullanımı olarak beş aşamadan oluşmaktadır. Doküman analizi; literatür ışığında Fransa, Malezya, Türkiye, Portekiz, İngiltere olmak üzere beş ülkenin okul öncesi dönemde uyguladıkları cinsel eğitim programları, uygulanan programların amaçları, uygulanması ve tasarlanmasına

etki eden faktörler analiz edilerek incelenmiştir. Makro kültürel yapılardan oluşan toplumlarda, her bir yapı diğer yapılardan bağımsız olmamakla birlikte siyaset, ekonomi, din gibi kültürel yapıların durumuna göre ülkedeki eğitimin içeriği ve boyutları değişebilmektedir (Şahin, 2019). Çocuklara ve gençlere verilmesi amaçlanan kapsamlı bir cinsellik eğitimin, okullar tarafından bilimsel bilgilere dayalı ve uygulanan ülkenin ırksal, etnik, dini ve kültürel farkı göz ardı edilmemelidir (The American Public Health Association (APHA), 2012) Seçilen ülkelerin etnik, din ve kültür olarak birbirlerinden farklı olması amaçlanmış ve bu çeşitliliğin uyguladıkları programlara etkisi ölçülmek istenmiştir.

BULGULAR

Ülkeler

1. Fransa

Fransa'da halk tarafından genel olarak cinsel eğitim kabul edilmekte ve bunun sağlanması savunulmaktadır (Peters, 2020). Bu noktada Fransa'daki kanunlar incelendiğinde de bu görülmektedir. Örnek olarak 1998 yılında yürürlüğe giren genelgedeki madde verilebilir: "Cinsellik eğitiminin temel amacı, öğrencilere vicdanlar ve mahremiyet hakkı doğrultusunda cinselliğin ve cinselliğin farklı boyutlarını öğrenme ve anlama fırsatları sağlamaktır. Bu eğitim, hoşgörü ve özgürlük gibi insani değerlere dayalıdır. Kendine ve başkalarına saygı duyma, aynı zamanda öğrencilerin bireysel, ailesel ve sosyal sorumluluklara ilişkin olumlu tutumlarını bütünleştirmelerine de yardımcı olmalıdır." (B.O No. 46: 19 Kasım 1998 tarih ve 98-234 Sayılı Genelge, Cinsel Eğitim ve AIDS'in Önlenmesi). Fransa'da cinsellik eğitimi zorunludur ve altı yaşından itibaren hem ilkökul hem de ortaokulda verilmektedir. Cinsellik eğitimi öğretmenler ve sağlık personeli tarafından verilmekte olup, başta dini kuruluşlar, HIV/AIDS kuruluşları ve birçok STK hizmet sunumunda yer almaktadır. Ayrıca, Fransa'da cinsellik eğitimi yönergeleri genel olarak iyi olsalar da hizmetler, öğretim materyalleri ve mesleki eğitime yönelik mali destek yetersizdir (Parker, Wellings ve Lazarus, 2009). Fransız okullarında cinsellik eğitimi, muhafazakâr ve dini gruplar, özellikle de Katolik gruplar tarafından düzenli olarak protesto edilmektedir (Barrusse, 2011).

Fransa'da, cinsiyete göre meslek seçim oranlarına bakıldığında 2000 ile 2007 yılları arasında olumlu bir değişim olmasına rağmen kızların (yaklaşık %95) esnek materyaller, sekreteryaya/ofis sistemleri, sağlık ve sosyal hizmet ve kuaförlük/güzellik/kişisel hizmetlerde çalışmayı tercih ettiği ve genel olarak inşaat mühendisliği/inşaat/marangozluk ve mekanik/ elektrik/elektronik gibi meslekleri tercih etme oranlarının (%7'den az) çok düşük olduğu görülmüştür (DEPP/DVE 2008). Bu durum Fransa'da nitelikli bir cinsel eğitim programı ile cinsiyet ve mesleklere karşı oluşan stereotiplerin aşılması noktasında da yararlı olacağını göstermektedir. Yine bu ülkede 2008-2009 yılları arasında ırkçı ve anti-semitik şiddet, kızlara karşı şiddet ve cinsel yönelmeyle ilgili taciz, özellikle de homofobi gibi ortaya çıkan problemler sebebiyle Eşit Fırsatlar ve Ayrımcılık Karşıtı Komisyonu, 'Okul kitaplarında Stereotipler ve Ayrımcılık' adlı Metz Üniversitesinde çalışma başlatmıştır (EURYDICE, 2011).

Fransa'da son yıllarda cinsel eğitim ile ilgili daha fazla somut adımlar atılmaktadır. Örneğin, "Eşitliğin ABCD'si" adlı çalışma, kız ve erkek öğrenciler arasında eşitliği savunan; "her iki cinsiyetten öğretmen ve öğrencilerin tutumlarında pozitif bir değişim oluşturmayı" amaçlayan ve Millî Eğitim Bakanlığı ve Kadın Hakları Bakanlığı tarafından 2013 yılında başlatılan bir projedir (MEN, 2013). Ayrıca, bu proje, 2013-2018 yılları arasında "Eğitim sisteminde kız ve erkek çocuklar, kadınlar ve erkekler arasında eşitlik için bakanlıklar arası karar verilen hedeflere yönelik somut bir girişimdir (ENSSUP, 2014). Temel amacı cinsiyet yanlılığıyla ilgili tutumlar konusunda farkındalık oluşturmak "olan Eşitliğin ABCD'si projesi, anaokulları başta olmak üzere çocuklara "Dans sadece kızlar için mi? Erkeklerin de ebe olabildiğini biliyor musun? Kadın ajan olmak tuhaf mı?" gibi farklı içeriklerle çocukların cinsiyet ile ilgili düşünce tarzları ve yaklaşımları değiştirilmek amaçlanmıştır (Ministère de l'égalité entre les femmes et les hommes et de la lutte contre les discriminations, 2014).

2. Malezya

Malezya'da 1990 yılının başlarından itibaren önem verilen cinsellik eğitimi, Malezya Eğitim Bakanlığı (EB) tarafından 1989 yılından beri ortaokul öğrencileri için müfredata eklenmiş ve devamında 1994'te ilkökul müfredatına da alınmıştır (Syahirah ve Dina (2017). EB, cinsellik eğitimini tek başına ele almak yerine, bu programı bilim, biyoloji,

dini ve ahlaki çalışmalar başta olmak üzere sağlık ve beden eğitimi gibi farklı alanlardaki içeriklerle birlikte öğrencilere sunmuştur (Mazlin ve ark., 2013).

Okullarda Beden ve Sağlık Eğitimi, Dil, Bilim, Biyoloji, İslami Eğitim ve Ahlak Eğitimi gibi çeşitli konularda Üreme ve Sosyal Sağlık Eğitimi (Reproductive and Social Health Education (PEERS) yoluyla cinsellik eğitimi var olmuştur (Noh ve Bakar, 2023). PEERS programının uygulanması amacıyla 2017 yılında Fiziksel Gelişim ve Sağlık Hizmetleri aracılığıyla bakanlık anaokullarındaki, Ulusal Birlik ve Bütünleşme Bölümü'ndeki (JPNIN) ve Kalkınma Derneği bölümündeki çocuklar için özel olarak genişletilmiştir (Curriculum Development Section (BPK), MOE, 2017). Hedef kitlesi 4-6 yaş arası küçük çocuklar olan PEERS, bir erkek ve bir kız çocuğunun farklı fizyolojisini öğretme, iyi, kötü ve rahatsız edici dokunuşlar; hijyen kuralları ve kendilerini kötü ve rahatsız edici dokunuşlardan koruma yollarını ele alarak çocuklara yardımcı olur (Wan Nawi ve ark., 2021). PEERS programı sadece cinsel eğitime bir taraftan odaklamak yerine sağlıklı davranış pratiğine yönelik biyolojik, sosyo-kültürel, psikolojik ve ruhsal içeriklere de sahiptir. Ayrıca, PEERS programında yer alan cinsellik eğitimi, vücut bölümlerinin tanıtımı, cinsel organların doğru tanımı ve terminolojisi ve cinsel eğitimle ilgili konuları da kapsamaktadır (Health Education Unit, MOE, 2014). Wan Nawi ve ark (2021) yaptıkları araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi dönemde cinsellik eğitimine yönelik anlayışlarını üç temel alana ayırmışlardır; cinsiyet farklılıkları, kendi bedeninin korunması ve cinsel üreme. Ayrıca, aynı çalışmada Malezya'da uygulanan cinsel eğitim programı analizinde cinsellik eğitimiyle ilgili üç ana hedefin olduğu belirlenmiştir: uygun sosyal davranışlar konusunda eğitim, vücut parçalarının adları ve işlevleri ve cinsel şiddete ilişkin sağlık ve korunma becerileri eğitimi.

Malezya'da PEERS sayesinde 2017 yılından itibaren anaokullarında cinsellik eğitimi verilmesine rağmen İhvani ve arkadaşları (2015) cinsellik eğitiminin; uygun tekniklerle verilmesi, öğretmenlerin ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda donanımlı hale getirilmesi ve öğrencilere sağlam bir anlayış sağlayacak bilgi ve becerilerin sağlanmasında hala birtakım problemlerin olduğunu ileri sürmüştür. Shariza (2017) Malezya'da uygulanan cinsel eğitim programındaki problemlerle ilgili öğretmenlerin hazır bulunuşluklarına dikkat çekerek, bilgi ve beceri eksikliği sebebiyle öğrencilere cinsellikle ilgili bilgileri aktarma konusunda hâlâ yeterince rahat olmadıkları, tutucu oldukları ve cinselliği öğretmekten kaçınmak için çeşitli nedenler öne sürdüklerini belirtmiştir. Benzer olarak, Yip ve Yunus (2021) araştırmalarında öğretmenlerin bilgi ve beceri düzeylerinin orta düzeyde olduğunu ve bu durum sebebiyle okul öncesi öğretmenlerinin çocukların cinselliğe ilişkin uygun kavram ve bilgileri anlamalarına yardımcı olamadığını savunmuştur. Eshak ve Zain, (2019) Malezya'daki okul öncesi öğretmenleri, Eğitim Bakanlığı tarafından sağlanan PEERS öğrenme modüllerinin çocuklar tarafından ilginç bulunduğu ama bu modülleri uygulamak için 3 saatten fazla bir süreye ihtiyaç olduğundan yeterli süreyi ayıramadıklarını tespit etmişlerdir.

Malezya'da uygulanan cinsel eğitim programının bir diğer problemi ise mevcut müfredatın yeteri kadar zengin içerikli olamamasıdır. Shariza (2017) anaokullarında cinsellik eğitimi uygulanırken bu eğitimin okullara resmi entegrasyonuna yönelik modüllerin veya yönergelerin bulunmaması sebebiyle okul öncesi öğretmenleri cinsellik eğitimini yalnızca PEERS programının içeriğini ve bu eğitimi vermek için yalnızca Malezya Eğitim Bakanlığı tarafından temin edilen öğretim materyallerini kullanabilmektedir. Razali ve Arkadaşları (2017) mevcut müfredatın hâlâ yeterli olmadığını ve cinsel ilişkilerin kapsamlı bir şekilde anlatılırken; nerede, ne zaman ve kiminle cinsel ilişkiye girileceği, erken cinsel ilişkiye yönelik önleyici tedbirler, hamileliği önleyici tedbirler ve cinsel ilişkinin sonuçları ile ilgili programın içerik bakımından daha fazla geliştirilmesi gerektiğini açıklamışlardır.

Ebeveynler genel olarak cinsellik ile ilgili çocukların bilgi alması sonrası bu konuda meraklarının daha da artacağı ve çocukların cinsel davranışları taklit etme riskinin olduğunu düşünmektedir (Amaliyah ve Nuqul, 2017). Malezya'daki ebeveynlerin çocuklarının cinsel davranışları ve gelişimiyle ilgili yeterli önemi vermemeleri sebebiyle çocuklarının cinsel ihtiyaçlarını ve eğitimini önemsemedikleri ve bu tür konular Malezya toplumunda hassas ve olumsuz kabul edildiğinden, cinsellik eğitimi verme sorumluluğu okullara, sağlık kurumlarına ve ilgili bakanlıklara verilmiştir (Noh ve Bakar, 2023). Ailelerin cinsel eğitime yönelik olumlu bir tutum geliştirememelerinin sebeplerinden birisi de ülkenin çok farklı iç dinamiklere sahip olmasıdır. Cinsellik eğitimi konusunda Malezya'daki farklı görüşlerin varlığı ve sosyo-kültürel kısıtlamalar, farklı inançlar, kültürler ve sosyo-ekonomik geçmişlere sahip çok ırklı bir toplum olmalarından dolayı cinsellik eğitimine yönelik bütüncül bir yaklaşım süreç içinde uygulanamamış, ahlaki ve dini sorunlar nedeniyle cinsellik eğitimi uygulamasında belirsizlik bulunmaktadır (Khalaf ve ark, 2014).

Çocuklara cinsel eğitim ile ilgili bilgi verilirken medyanın etkisi göz ardı edilemez. Öğrendikleri her şeyi özümseyen çocuklar için medyanın rolü, kullanımına ve sunulan içeriklere göre şekillenir. Kültürel ve dini normlardan sapan,

cinsiyet, pornografi, aşırı şiddet ve yaşam anlayışına ilişkin yanıltıcı medya içerikleri, dolaylı olarak çocukların davranışlarına, kişiliklerine ve başta cinsel gelişim olmak üzere bütün gelişim alanlarına müdahale etmektedir (Hamizah, 2021). Malezya'da bir sivil toplum kuruluşu olan Malezyalıların Pornografiye Karşı (Malaysians Against Pornography) (MAP) (2018) 10-17 yaş arası çocukların yaklaşık %80'inin kasıtlı olarak tecavüz, şiddet, rastgele cinsel ilişki ve güvensiz cinsel ilişkinin normalleşmesine yol açabilen pornografi izlediğini ortaya çıkarmıştır. Bu durum Malezya'da hem erken yaşta cinsel eğitimin gerekliliğini hem de uygulanan mevcut müfredatın yetersiz olduğunu düşündürmektedir.

3. Türkiye

Türkiye'de genel olarak kültürel yapının etkisi ve bu konuda yeterli bilginin olmaması nedeniyle cinsellikle ilgili konulara önem verilmemiştir (Dişsiz, Kızılkaya ve Yeşiltepe, 2013). Bununla birlikte, hala cinsel eğitimin çocuğa kimler tarafından verilmesi gerektiği ile ilgili ortak bir karar bulunmamaktadır. Çocuğa cinsel eğitim vermede ailenin mi ya da okulda eğitimcilerin mi sorumlu olmaları gerektiği uzmanlar arasında belirsizlik taşımaktadır (İşler ve Gürşimşek, 2018). Her alanda davranış, tutum ve becerilerin gelişimi açısından oldukça kritik bir dönem olan okul öncesi eğitimin önemi vurgulansa da Türkiye'de bu dönem için kapsamlı bir cinsellik eğitimi yürütülmemektedir (Özgün ve Çapri, 2021). Türkiye'de cinsellik eğitimi, eğitim verilen farklı yaştaki grup için net bir adlandırması olmamakla birlikte Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) müfredatı ve dersin içeriklerine bakıldığında da cinsel sağlık ve üreme konusunda sınırlı bilginin mevcut olduğu görülmektedir (Kahraman, 2017). Bununla birlikte cinsel eğitimin net bir şekilde yer almadığı programda öğretmenlerin kazanımlara paralel olarak cinsel eğitimle ilgili bilgi aktarma görevinde serbest bırakıldıkları görülmektedir (Deniz ve Yıldız, 2018). Ayrıca, Türkiye'deki yasa ve uygulamalar incelendiğinde cinsellik eğitimi ile ilgili yetersiz oldukları görülmektedir (Bıkmaz ve Güler, 2007).

Türkiye'de cinsel eğitim ile ilgili devlete bağlı yürütülen bir program olmamasına rağmen yapılan çalışmalarda olumlu yönde ilerlemenin olabileceği belirtilmektedir. Türkiye'de 3-6 yaş arası okul öncesi çocuklar için hazırlanan bir cinsellik eğitim programı sınırlı olmasına rağmen çocuklara verilen üreme, fetüs, bebeğin gelişimi ve cinsiyet farkları cinsel eğitim konularında çocukların öğrenmelerinde olumlu yönde artış olduğu görülmüştür (Açıkgöz, 1999). Bir başka çalışmada: üreme, cinsel kimlik ve cinsel korunma gibi konularda cinsel eğitim etkinlikleri sayesinde 4-6 yaş çocukların cinsel farkındalıklarının arttığı gözlemlenmiştir (Acer ve Artan, 2005). Özgün ve Çapri (2021) tarafından geliştirilen, vücut kısımları, çocukların özel bölgelerinin temizliği ve bakımı, cinsiyet farkındalığı, cinsiyet istikrarı, cinsiyet rolleri, doğurganlık ve üreme, duygular ve kişilerarası iletişim, kişisel sınırlar, hayır diyebilme, iyi ve kötü sınırlar gibi konuların olduğu ve 5-6 yaş aralığındaki toplam 18 çocukla yürütülen cinsel eğitim programının sonuçlarının anlamlı olduğu belirtilmiştir.

4. İngiltere

Cinsel eğitim, ilk olarak 1986 Eğitim Yasası ile İngiliz devlet okullarına resmi olarak girmiştir. Yasada cinsel eğitimin öğrencilere "ahlaki düşünce ve aile hayatının değerine uygun bir şekilde" verilmesi gerektiği yer almıştır (Alldred&David, 2007). Yasada, yetişkin sorumluluklarına, deneyimlere ve aile bağlarının önemine de vurgu yapılmıştır. İlk yasanın yürürlüğe girdiği tarihten 2020 yılına kadar cinsel eğitim konusunda okul öncesini ele alan bir müfredata rastlanmamıştır.

İngiltere'de, cinsel eğitim ile ilgili çalışma ve müfredatlar, yoğun olarak ilkökul sonu ile lise arası dönemine ait olup 0-6 yaş dönemi sınırlıdır. Okul öncesi dönemde cinsel eğitim ile ilgili eğitimin içeriği ve yürütülmesi yerel yönetimlere bırakılmıştır (RSE, 2021). Nitekim 6 yaşı kapsamakta olan programlar ve müfredatlar da bulunmaktadır. Söz konusu müfredatlardan biri Warwickshire İl Konseyi'nin yürürlüğe koyduğu "The All About Me" programıdır. Mart 2020 tarihinde yürürlüğe giren The All About Me, genel bir yaklaşımı olan, öğretmenin ve ebeveynin kullandığı materyalleri ayrı olan bir programdır. The All About Me kaynakları yalnızca Eylül 2020 yılına kadar Warwickshire okullarında 4 yaşından itibaren kullanılmış, ancak ebeveynlerin, programın çocukluk mastürbasyonunu teşvik ettiği düşüncesiyle gelen tepkiler üzerine şehrin İl Konseyi tarafından geri çekilmiştir. Program içeriğinde, 6-7 yaş grubu çocuklar için doğru-yanlış dokunuş, vücudun bölümleri, özel bölgelerimiz, cinsiyet kavramı, duygu ve düşünceler eğitimi gibi konular ve bu konularla ilgili materyaller bulunmaktadır (SEF, 2020:2).

6-7 yaş çocuklar için ders planında "Çocuklara, başkaları tarafından nasıl dokunulmak istedikleri, kendi kurallarını ve kendilerine dokunmanın uygun olduğu zamanlarla ilgili kuralları düşünmeleri önerilmektedir. İlkokulun

başlangıcından itibaren, erken eğitimi temel alarak, öğrencilere sırayla nasıl davranılacağı, birbirlerine nazik, düşünceli ve saygılı olunacağı, dürüstlük ve doğruluk, izin alma ve verme, kişisel mahremiyet kavramının önemi gibi konular öğretilmelidir. Kişisel alan ve sınırların belirlenmesi, saygı gösterme ve uygun olmayan veya güvensiz fiziksel ve diğer temas türleri arasındaki farkları anlama hakkında öğretim öncesi adımlar atılacaktır.” ifadesi bulunmaktadır (SEF, 2020:2).

0-6 yaş grubuna yönelik bir diğer program, 2018 yılında Medway yerel idaresi tarafından “A Better Medway” projesi uygulamaya konmuştur. Çocukların sağlık ve iyi oluş hallerini geliştirmek isteyen bu proje dahilinde, “Medway İlköğretim: İlişki ve Cinsel Eğitim” kaynakları oluşturulmuştur. Kaynaklar, özellikle PSHE Derneği ile iş birliği içinde Medway okulları için yazılmış ders planlarına eşlik etmektedir. Söz konusu kaynaklar, sınıf öğretmenlerinin ilişkiler ve cinsel eğitim (RSE) konularını sunmalarını desteklemek üzere tasarlanmıştır. Kaynakta okul öncesi döneme yönelik vücut bölümlerini tanıma konulu eğitimler bulunmakta olup, diğer konular daha ileri yaş dönemlerini kapsamaktadır (RSE, 2018).

Eylül 2020 itibarıyla DFE (Eğitim Bakanlığı), okulların yeni bir RSE (İlişki ve Cinsel Eğitim) müfredatını öğretmeye başlaması gerektiğini belirtmiştir. Yeni müfredata göre çocuklara konuları açıklamak için kullanılan kelimeler, konu içeriğinden çok daha sonra öğretilir. Örneğin, çocuklara “yetişkinler için programlar” ve “kıyafetleri olmayan insanların resimleri” olduğu öğretilir, ancak asla pornografi kelimesi söylenmez. Bunun sebebi çocukları bu kelimelere yönleltmemek ve kelimelerden çok eylemlere odaklanmalarını sağlamaktır. Müfredatta Üç yaşından itibaren anaokullarında çocuklara, erkek ve kız arasındaki farklar, vücut parçalarının doğru bilimsel terimlerle adlandırılması, vücudun hangi bölgelerinin özel olduğu ve iyi dokunuşlar ile kötü dokunuşlar arasındaki fark öğretilmektedir. Dört-altı yaş arası ana sınıfı ve birinci sınıflarda çocuklara, güvenli ve riskli olabilecek durumları (örneğin diğer çocuklar veya yetişkinlerin uygun olmayan fotoğraflarını çekmesi gibi) tanımlayabilme, endişeli hissettiklerinde konuşabilecekleri güvindikleri yetişkinleri (hem evde hem okulda) bilme, farklı türdeki aileler hakkında bilgi sahibi olma konuları öğretilmektedir (DFE, 2020).

5. Portekiz

Okullarda cinsel eğitimle ilgili ilk yasal düzenleme 1984’te yayımlanmıştır. Yasaya göre devletin, çocukların cinselliğini koruma ve destekleme görevi mevcuttur. En önemli yönleri arasında cinsel eğitimi, “eğitim hakkının temel bir parçası” olarak kavramlaştırma, anatomi, fizyoloji, genetik ve insan cinselliği hakkında bilimsel bilgiyi içermesi ihtiyacı bulunmaktadır. Ayrıca “cinsiyet temelinde ayrımcılık” ve “cinsiyet geleneksel bölünmesi” ile ilgili endişeler de belirtilmiştir (Figueiredo, 2011).

Cinsel eğitim ve aile planlaması üzerine bir eylem planı geliştirmek üzere bakanlar arası komite kurulmuştur. Daha sonraki süreçte, okullarda, cinsel eğitimin daha geniş konularını tanıtmak, öğretmen eğitimi sağlamak ve cinsellik eğitimi konulu Teknik Rehberlikler belgesini geliştirmek amacıyla Sağlık Eğitimi ve Tanıtım Programı ve Tüm Eğitim Programları gibi programlar uygulanmıştır (Figueiredo, 2011).

2000 yılında, cinsel eğitim ile ilgili bir dizi önlem kabul edilmiştir. Cinsel eğitimin okulun eğitim planında ve sınıf çalışma planında ele alınması kararlaştırılmıştır. Bu politik önlemleri destekleme adına, Okul Cinsel Eğitim Rehberleri yayımlanmıştır (Marques & Prazeres, 2000). Söz konusu rehberler, farklı alanlardan birçok uzmanlığı içermiştir (tıp, seksoloji, psikoloji, eğitim). Öğretmenlere yönelik bu rehberler, toplum ve okul ortamlarında cinsel eğitimi geliştirmek için değerli bir kaynak olmuştur (Moita, 1997).

Cinsel Eğitim Çalışma Grubu’nun (GTES) Nihai Raporu doğrultusunda, cinsel eğitim hizmetinin ulusal düzeyde zorunlu olması gerektiği ve sağlık gündeminin; doğum kontrolü, cinsiyet güç ilişkileri ve cinsel ilişkileri daha fazla içermesi gerektiğine karar verilmiştir. Ancak bu gelişmelerin hiçbiri okul öncesi dönemi kapsamamakla birlikte, yalnızca 1-12. Sınıflar için uygundur.

Portekiz’de, 60/2009 sayılı yasa ile, okullarda Cinsel Eğitim (CE) uygulamalarının, ilköğretim birinci sınıftan, ortaöğretim 12. sınıfa kadar okullarda zorunlu olarak uygulanması kararlaştırılmıştır. Ders içerikleri 196-A/2010 sayılı yönetmelik ile belirlenmiştir (The Ordinance 196-A/2010). 196-A/2010 sayılı Tüzük’te 1. CBE için (ilköğretim 1. sınıftan 4. sınıfa kadar) vücut kavramı; vücut, doğa ve sosyal kültürel çevresiyle uyum içinde; aile kavramı,

erkeklerle kızlar arasındaki farklar; vücudu koruma ve sınırların kavramı, istenmeyen yaklaşımlara hayır deme konuları müfredat içeriklerine dahil edilmiştir.

Bununla birlikte, Portekiz’de okul öncesi eğitimden liseye kadar cinsiyet kimliği, cinsiyet stereotipleri ve cinsiyet eşitliği konularını ele alma konusunda nasıl rehberlik edileceğiyle ilgili belgeler bulunmaktadır (Cardona vd., 2011; Cardona vd., 2015; Pinto vd., 2015; Pomar vd., 2012; Vieira vd., 2017). Söz konusu konulara destek olmak için Maria João Cardona editörlüğünde 2013 yılında “Okul Öncesi Cinsiyet ve Vatandaşlık Eğitim Rehberi” adında bir rehber yayınlanmıştır. Okul öncesi dönemi kapsayan bir müfredatın bulunmaması ve cinsel eğitimin 1. sınıf itibarıyla başlaması sebebiyle oluşturulan yayın, ele alınması zor olan ve genellikle ihmal edilen cinsiyet eğitimi ve vatandaşlık konularını kapsamaktadır (Cardona (Ed), 2013). Rehber, 3-6 yaş grubunu kapsamakta, teorik ve pratik bilgiler çerçevesinde cinsiyet ve vatandaşlık eğitimi konularını ele almaktadır.

Rehberin içeriğinde teorik bilgiler başlıkları altında cinsiyet ve vatandaşlık, cinsiyet hakkında konuştuğumuzda ne anlıyoruz, cinsiyetin bir toplumsal kategori olarak rolü, cinsiyet kimliğinin oluşumu, cinsiyet stereotipler, vatandaşlık hakkında konuştuğumuzda ne anlıyoruz, cinsiyet ve vatandaşlık arasındaki ilişkiler nelerdir, vatandaşlık ve eğitim hakkında konuştuğumuzda ne anlıyoruz, uygulamalar oluşturma, okul öncesi eğitimde cinsiyet ve müfredat, okul öncesi eğitimde vatandaşlık ve cinsiyet eşitliği gibi konular bulunmaktadır.

Pratik öneriler içeriğinde ise, eğitim ortamının düzenlenmesi, grubun düzenlenmesi, eğitimcinin rolü gibi başlıklar yer almaktadır. Faaliyet örnekleri, değerlendirme, ailelerin ve toplumun katılımı, içerik alanları, proje örnekleri, kişisel ve sosyal gelişim, dünya farkındalığı, ifade ve iletişim, farklı müfredat alanlarını içeren projeler, kurumsal projeler başlıkları bulunmaktadır (Cardona (Ed), 2013).

Rehbere göre cinsiyet ve vatandaşlık konularını öğretirken, erken çocukluk eğitiminde iki durum göz önüne alınmaktadır: Eğitimcinin, anlık meydana gelen durumlara müdahalesi ve eğitimcinin önceden planlanmış etkinlikler aracılığıyla kasıtlı müdahalesi. Sunulan çeşitli öneriler ve örnekler, bu içerik doğrultusunda tasarlanmıştır (Cardona (Ed), 2013).

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bireye kendi kimliği, çevre ilişkileri ve mahremiyet alanı hakkında tutum, bilgi ve değer kazandıran, cinsel açıdan sağlıklı bir hayat sürmesine temel oluşturan programa cinsel eğitim denmektedir (İsmail ve diğerleri, 2015). Cinsel eğitim bireyi ve toplumu ortak paydada etkilemesine ve önemli olmasına rağmen, 20. yüzyılın ortalarına kadar bu konuda detaylı ve yoğun çalışmalar olmamıştır (Tuğut ve Gölbaşı, 2019). 21. yüzyılın başından itibaren cinsel eğitim konusunda yapılan çalışmaların gittikçe arttığı, özellikle 1990’lı yılların ardından yoğun araştırma ve çalışmaların olduğu görülmektedir. Fakat araştırmalarda görülen bu artışta birçok konuda farklı görüşler bulunmaktadır. Bu görüşler cinsel eğitimin çocuklara verilir verilmeme durumu, nerede ve kimler tarafından verileceği gibi konularla ilgilidir. Okul öncesi dönem çocukları, gelişim özellikleri gereği her konuya yönelik bir öğrenme açlığı ve merak durumu içerisinde. Bunun neticesinde öğretmenlerine cinsellikle ilgili sorular yöneltmekte ve cinselliği barındıran oyunlar oynayabilmektedir (Larsson and Svedin, 2002). Bilgiler ışığında sosyal hayata atılımın arttığı ve bireyin cinsel kimliğini kazandığı okul öncesi dönemde çocuğa doğru, bütünsel ve seviyesine uygun cinsel eğitim vermek son derece önemlidir.

Ülkemizde yer alan cinsel eğitim incelendiğinde okullarda uygulanan programların cinsel eğitimi yeterince ele almadığı görülmektedir (Kardeş ve Karaman, 2018).

Cinsel eğitim ülkemizde cinsel davranışları öğretmeyi amaç edinen bir eğitim yöntemi olarak düşünülmektedir (Ünlüer ve İnan, 2021). Ancak insanları bu genellenmiş düşünce konusunda bilgilendirmek gerekmektedir. Cinsel eğitimin tüm çocuklara ulaşması ve çocukların faydalanması için ülke genelinde uygulanacak bir programa ihtiyaç duyulmaktadır. Fakat bir program tasarlanmadan önce farklı ülkelerdeki programların incelenmesi, incelenen programlar içerisinde ülke şartlarına uygun olacak başlıkların alınarak sentezlenmesi gerekmektedir. Ayrıca farklı ülkelerdeki programların uygulanmasında karşılaşılan zorlukların, ebeveyn tepkilerinin ve programların ülkedeki tüm okul öncesi çocuklara ulaştırılabilme durumunun tespit edilmesi gerekmektedir. Güzelyurt ve arkadaşlarının (2019) yaptığı çalışmada, öğretmenlerin cinsel eğitim konusunda, ebeveynler tarafından desteklenmediği sonucuna ulaştıkları görülmüştür.

Bu düşünce doğrultusunda incelenen ülkelerden biri olan Fransa’da cinsel eğitimin, ilkokulda başladığı, yoğunlukla ortaokul ve ergenlik dönemlerine yönelik olduğu ve bu eğitimin tüm ülkeyi kapsayacak şekilde zorunlu olduğu görülmektedir. Halkın bakış açısının ise ortak bir cinsel eğitim programı verilmesi yönünde olduğu görülmektedir (Parker, Wellings ve Lazarus, 2009). Nitekim Eşitliğin ABCD’si isimli projenin temel konusu olan cinsiyet yanlılığı konusunun, okul öncesi döneme indirgenerek anlatılabileceği ve çocukları cinsiyet kalıp yargılarından uzaklaştırılabileceği düşünülebilir.

Farklı bir coğrafya ve kültürel özelliklere sahip olan Malezya incelendiğinde, cinsel eğitim tek başına ayrı bir alan olarak ele alınmamış olup birçok farklı alanla birlikte ilişkilendirildiği görülmüştür. Nitekim Malezya’nın okul öncesine yönelik cinsel eğitim programı olan Üreme ve Sosyal Sağlık Eğitimi’nde (PEERS Programı), biyolojik, sosyokültürel ve psikolojik alanlarda bilgiler mevcuttur. Program pek çok cinsel konuyu ele almış olsa da ülke içindeki yapının sosyal anlamda çok çeşitli olması sebebiyle programa yönelik çok fazla olumsuz eleştiri yöneltmiştir. Malezya örneğinde görüldüğü üzere yazılacak bir programın tüm sosyal grubun ortak paydasında birleştirilme gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

İncelenen ülkelerden biri olan İngiltere’de, Malezya ve Fransa örneklerinden farklı olarak cinsel eğitim, yerel yönetimlere bırakılmıştır. Yerel yönetimlerden Warwickshire’da, okul öncesine yönelik olarak “The All About Me” programı uygulanmıştır. Program, 4 yaş itibarıyla uygulanmaya başlanmış ve mahremiyet, cinsel kimlik gibi konuları ele almıştır. Ancak zorunlu ve ortak bir eğitim olmamasının bir sonucu olarak ailelerin tepkileri nedeniyle programa son verilmiştir. Bu sonuca göre kalıcı programlar daha etkin olacaktır görüşü hakimdir.

Yerel bir yönetim olan Medway’de uygulanan bir cinsel eğitim programı “The Better Midway”, yalnızca okul öncesine yönelik olmasa da içinde bulundurduğu konularla 0-6 yaş grubuna hizmet etmiştir. 2020 yılındaysa Eğitim Bakanlığı tarafından yeni bir “İlişki ve Cinsel Eğitim Müfredatı” hazırlanmış, hazırlanan müfredatta ebeveynleri bilgilendirici, çocuklara olumsuz fikirler aşılamayacak bilgilerin verildiği görülmüştür. Bu noktada ebeveyn tepkisinin önüne geçilmesi ve aksine destek almanın öneminin idrak edildiği sonucuna ulaşılabilir.

Portekiz’de ise diğer ülkelerle aynı şekilde gerek okul öncesine gerek okul öncesi dönem sonrasına yönelik çalışmalar ve belgeler bulunmakla beraber; incelenen ülkelerden farklı olarak okul öncesi cinsel eğitime yönelik kapsamlı bir rehber olan “Okul Öncesi Cinsiyet ve Vatandaşlık Eğitim Rehberi” yayınlanmıştır. Okul öncesi dönemi kapsayan bir müfredatın bulunmaması ve cinsel eğitimin 1. sınıf itibarıyla başlaması sebebiyle oluşturulan yayın, ele alınması zor olan ve genellikle ihmal edilen cinsiyet eğitimi ve vatandaşlık konularını kapsamaktadır. Günümüzde hala kullanılan rehber, ortak bir uygulamanın ve çocuğun yaş grubuna uygun hazırlanmış programların, ebeveyn desteğini de sağlayacağını göstermektedir.

Ülkemizde okul öncesine yönelik düzenlenmiş ortak bir program bulunmamaktadır (Özkızılkı ve Okutan (2014). Okullarda çocukların cinsel eğitiminde öğrenim düzeyine uygun bir programın olması gerektiği çeşitli çalışmalarla desteklenmiştir. Bu fikirler ışığında ülkemizde okul öncesine yönelik program oluşturma çabaları olsa da bu çalışmaların sayısı artmadıkça ve ortak bir program ortaya konmadıkça uygulanacak programın kalıcılığı belirsizdir. Bu durum incelenen diğer ülkelerin sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

İncelenen ülkelerin sayısının azlığı bir sınırlılık gibi olsa da dünyadan farklı bölge ve ülkelerdeki okul öncesi cinsel eğitim programına yönelik çalışmaların araştırılması ve karşılaştırılması önerilebilir. Bu sayede ülkemizde hazırlanacak programlara ışık tutacak ve daha fazla destek sağlayacaktır. Türkiye’de cinsel davranışları öğretmeyi amaç edinen bir eğitim yöntemi olan algılanan cinsel eğitimin kapsamlı bir program dahilinde ülkedeki tüm çocuklara gelişimsel özelliklerine ve kültürel yapıya dikkat edilerek aktarılması ve ebeveynlere cinsel eğitimin gerçekte ne anlama geldiği açıklanması gibi stratejilerle cinsel eğitim programının yayılması mümkündür. Hem medya araçları hem de ilgili alan uzmanlarından destek alınarak ülkemizde cinsel eğitime karşı oluşmuş olan önyargıların giderilmesi için ülke genelinde konferanslar, sunumlar ve çocukların gelişimine uygun medya içerikleri gibi farklı yollarla projeler uygulanabilir. Ayrıca, farklı ülkelerde uygulanmış olan cinsel eğitim programları ve o ülkelerinde kültürel, coğrafi ve tarihi yapısı incelenerek ülkemizde oluşturulabilecek cinsel eğitim programı için örnek olması düşünülebilir.

Ülkemizde, kültürel yapıdan dolayı cinsel eğitime nasıl yaklaşılması gerektiği ve çocuklara ne tür uygun yollarla aktarılacağı konusunda belirsizlik mevcuttur. Bu sebeple cinsel eğitim programına ön hazırlık yapılması adına başta okul öncesi öğretmenlerinin bu konuda eğitilmesi gerekmektedir. Daha sonra öğretmenler aracılığıyla ebeveynlere

yönelik seminerler düzenlenmesi uygun bir çözüm olarak kabul edilebilir. Bu eğitimlerden sonra tasarlanabilecek bir cinsel eğitim programının daha etkili olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Acer, D.,&Artan, I. (2005). Okul öncesi eğitim kurumlarında 4-6 yaş grubu çocuklar için cinsel eğitim etkinliklerinin etkisinin incelenmesi. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Dergisi*, 1(2), 12-19
- Açıkgöz, N. Ö. (1999). 3-6 Yaş çocukları için hazırlanan bir cinsel eğitim programı ve etkileri [Yayımlanmamış doktora tezi] Marmara Üniversitesi.
- Allred, Pam, & David, Miriam (2007). *Get real about sex. The politics and practices of sex education*. Berkshire: McGraw-Hill, Open University Press.
- Amaliyah,S.,&Nuqul,F.L.(2017).Eksplorasi persepsi ibu tentang pendidikan seks untuk anak. *Psymphatic: Jurnal Ilmiah Psikologi*, 4(2), 157–166.
- American Psychological Association (APA). (2012). Key terms and concepts in understanding gender diversity and sexual orientation among students. <https://www.apa.org/pi/lgbt/programs/safe-supportive/lgbt/keyterms.pdf> adresinden 2 Ocak 2024 tarihinde alınmıştır.
- Arslan, A. (2022). Erken çocukluk döneminde çocuğun gelişiminin desteklenmesinde aile. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(4), 1676-1684.
- Ayan,S. ve Memiş,U., (2012). Erken çocukluk döneminde oyun. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 2012; 14 (2): 143-149
- Balter, A. S., van Rhijn, T. & Davies, A. (2016). The development of sexuality in childhood in early learning settings: An exploration of Ontario Early Childhood Educators' perceptions. *Canadian Journal of Human Sexuality*, 25(1), 30-40
- Barrusse,V.D.L. (2011).The concerns underlying sex education for young people in france during the first half of the 20th century: morality, demography and public health. *Hygiea Internationalis*, 10(1), 33-52.
- Bayhan, P. S. ve Artan, İ. (2005). Çocuk gelişimi ve eğitimi. İstanbul: *Morpa Kültür Yayınları*
- Bıkmaz,F.H.,&Güler,D. S. (2007). An evaluation of health and sexuality education in Turkish elementary school curricula. *Sex Education*, 7(3), 277-292
- Birol,C.&Gömeçli,E. (2010). Effect of the counselling course on the attitude of the students of preschool teaching towards the children's masturbation behaviour. *Procedia Soc Behaviour Sci.*,5,2366–71. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.07.465>
- Cardona, M. J., Nogueira, C., Vieira, C., Piscalho, I., Uva, M.,&Tavares, T.C. (2011). *Guião de educação género e cidadania:1 ciclo do ensino básico. Comissão para a Cidadania e a Igualdade de Género*. https://www.cig.gov.pt/wpcontent/uploads/2018/07/400-15_Guiao_1Ciclo_VERSAO_DIGITAL_NOVA.pdf adresinden 4 Ocak 2024 tarihinde alınmıştır.
- Cardona, M. J., Nogueira, C., Vieira, C., Uva, M., & Tavares, T. C. (2013). *Education guide. gender and citizenship. pre-school*, Commission for Citizenship and Gender Equality [CIG] https://www.cig.gov.pt/pdf/2014/Education_Guide_Pre_school.pdf adresinden 4 Ocak 2024 tarihinde alınmıştır.
- Cardona, M. J., Nogueira, C., Vieira, C., Uva, M., & Tavares, T. C. (2015). *Guião de educação género e cidadania: Pré-escolar. Comissão para a Cidadania e a Igualdade de Género*. https://www.cig.gov.pt/wpcontent/uploads/2018/07/39815_Guiao_Preescolar_VERSAO_DIGITAL_NOVA.pdf adresinden 4 Ocak 2024 tarihinde alınmıştır.
- Cavazos-Rehg, P. A., Krauss, M. J., Spitznagel, E. L., Iguchi, M., Schootman, M., Cottler, L., ... & Bierut, L. J. (2012). Associations between sexuality education in schools and adolescent birthrates: a state-level longitudinal model. *Archives of pediatrics & adolescent medicine*, 166(2), 134-140.
- Çok, F. ve Kutlu, Ö., (2016) Ergenlerin cinsel eğitimi bir program denemesi. 3. Baskı: Şubat 2016, Ankara: *Salamat Basım Yayıncılık*.
- Deniz, Ü., (2012). Okul öncesi dönemde cinsel kimlik gelişimi ve cinsel eğitim. *Aile ve Çocuk Prof Dr Mine Mangır'ın Anısına* (pp.40-50), Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Deniz, Ü. & Yıldız, R., (2018). Milli eğitim bakanlığı okul öncesi eğitim programında cinsel gelişim ve cinsel eğitim. *GEFAD / GUJGEF* 38(2): 431-447 (2018).
- DEPP/DVE (Direction de l'évaluation, de la prospective et de la performance/ Département de la valorisation et de l'édition) [Directorate for Evaluation, Forward Planning and Performance/ Department for Promotion and Publishing (FR)], 2008. *L'état de l'École : 30 indicateurs sur le système éducatif français*. [pdf] Paris: DEPP/DVE. website: <http://media.education>.

gouv.fr/file/etat18/17/0/etat18_41170.pdf adresinden 3 Ocak 2024 tarihinde alınmıştır.

- DfE (Department of Education) (2020). <https://www.gov.uk/government/publications/relationships-education-relationships-and-sex-education-rse-and-health-education> adresinden 11 Ocak 2024 tarihinde alınmıştır.
- Dişsiz, M., Kızılkaya, N.B., & Yesiltepe, U.O. (2013). Multiple sklerozun kadının cinsel yasami üzerine etkisi. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi* 1, 1-10.
- Ejder, O. (2020). Çocuklarda sağlıklı cinsel gelişim ve anne – baba tutumları <http://anaokulu.cu.edu.tr/aile-egitimi.asp2020>
- Eliküçük, A. ve Sönmez, S. (2011). 6 yaş Çocuklarının cinsel gelişim ve eğitimiyle ilgili ebeveyn görüşlerinin incelenmesi. *Aile ve Toplum*, 7(25), 45-62.
- ENSSUP (MINISTÈRE DE L'ÉDUCATION NATIONALE DE L'ENSEIGNEMENT SUPÉRIEUR ET DE LA RECHERCHE), (2014). Évaluation du dispositif expérimental ABCD de l'égalité. Rapport – no: 2014-047. Juin 2014
- Eshak, Z., & Zain, A. (2019). Perception of preschool teachers in the tanah merah district, kelantan on reproductive health and social health education (peers) day@ preschool program. *Best practices in education management: Teaching, learning and research*, 130.
- Eurydice (Avrupa Eğitim Bilgi Ağı) (2011). Eğitim çıktılarında cinsiyet farklılıkları: avrupa'da alınan tedbirler ve mevcut durum. Brussels: Eurydice
- Figueiredo, Cibele (2011). *Redes Sociais e Políticas*. Genealogia das Políticas Públicas Phd Thesis, Instituto de Educação da Universidade de Lisboa, Lisboa, Portugal.
- Güzelyurt, T., Yalçınkaya, Ö., Saluci, Ü., Öglü, H., & Ürüm, R. (2019). Pre-school teachers' views on sexual education. *Journal of Child, Literature and Language Education*, 2(2), 110-122. <https://doi.org/10.33400/kuje.908351>
- Hamizah, N. F. N. N. (2021). ENT 530 Social Media Portfolio: Nazae Dessert.
- Hogben, M., & Byrne, D. (1998). Using social learning theory to explain individual differences in human sexuality. *Journal of Sex Research*, 35(1), 58-71.
- Ihwani, S. S., Muhtar, A., Musa, N., Ab Rahim, N. A. Z., Rahsed, Z. N., Tamuri, A. H., & Hamzah, M. I. (2016). Attitudes of islamic education teachers towards sex education. *Tinta Artikulasi Membina Ummah*, 2(1), 124-133.
- Ihwani, S. S., Muhtar, A., Musa, N., Yaakub, A. Mohamad, A. M., Hehsan, A., & Rashed, Z. N. (2017). An overview of sex education: Comparison between islam and western perspectives. *Al-Qanatr: International Journal of Islamic Studies*, 8(4), 43-51.
- International Planned Parenthood Federation European Network (IPPF EN)) (2018 Mayıs). Sexuality Education in Europe and Central Asia State of Art and Recent Developments, An Overview of 25 Countries. Web sayfası: Sexuality Education in the WHO European Region. Fact sheets of the status of sexuality education in 25 countries of the WHO European Region (bzga-whocc.de) adresinden 1 Ocak 2024 tarihinde alınmıştır.
- İşler, S., & Gürşimşek, A. İ. (2018). 3-6 yaş çocuklarının cinsel eğitiminin gerekliliği ile ilgili ebeveyn görüşlerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(3), 845-867.
- Ismail, S., Shajahan, A., Rao, T. S., & Wylie, K. (2015). Adolescent sex education in India: Current perspectives. *Indian journal of psychiatry*, 57(4), 333. <https://doi.org/10.4103/0019-5545.171843>
- Kahraman, H. (2017). Effects of a sexual health education programme on school psychological counsellor candidates' sexism tendencies in Turkey. *Sex education*, 17(4), 399-412.
- Khalaf, Z. F., Low, W. Y., Merghati-Khoei, E., & Ghorbani, B. (2014). Sexuality education in Malaysia: Perceived issues and barriers by professionals. *Asia-Pacific Journal of Public Health*, 26(4), 358-366.
- Kiral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.
- Kurtuncu, M., Akhan, L. U., Tanir, I. M., & Yildiz, H. (2015). The sexual development and education of preschool children: knowledge and opinions from doctors and nurses. *Sexuality and disability*, 33, 207-221.
- Lantz, S. E., & Ray, S. (2021). Freud Developmental Theory. In StatPearls [Internet]. *StatPearls Publishing*.
- Larsson, I. B., & Svedin, C. G. (2002). "Teachers' and parent's reports on 3 – to 6-year-old children's sexual behavior–A Comparison." *Child Abuse & Neglect* 26 (3): 247–266. [http://doi:10.1016/S0145-2134\(01\)00323-4](http://doi:10.1016/S0145-2134(01)00323-4).
- Leung, H., Shek, D. T., Leung, E., & Shek, E. Y. (2019). Development of contextually-relevant sexuality education: Lessons from a comprehensive review of adolescent sexuality education across cultures. *International journal of environmental research and*

public health, 16(4), 621.

- Marques, António, & Prazeres, Vasco (2000). *Educação Sexual em Meio Escolar – Linhas Orientadoras*. Lisboa: Ministério da Educação. Ministério da Saúde.
- Martin, C. L., Ruble, D. N., & Szkrybalo, J. (2002). Cognitive theories of early gender development. *Psychological bulletin*, 128(6), 903.
- Mazlin M. M., Rosenthal, D. A., Hocking, J. S., & Nuraliza A. S. (2013). Bridging the gap: Malaysian youths and the pedagogy of school-based sexual health education. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 85, 236-245. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.08.355>
- MEN. (2013). Référentiel des compétences professionnelles des métiers du professorat et de l'éducation. *Bulletin officiel*, 30, (25 July).
- Milton, J. (2003). Primary school sex education programs: Views and experiences of teachers in four primary schools in Sydney, Australia. *Sex Education*, 3(3), 241-256.
- Ministere de l'égalité entre les femmes et les hommes et de la lutte contre les discriminations. (2014). ABCD de l'égalité: face aux rumeurs, rétablissez la vérité. <http://femmes.gouv.fr> adresinden 5 Ocak 2024 tarihinde alınmıştır.
- Ministry of Education (MOE). (2014). Pengerajaan PEERS. Unit Pendidikan Kesihatan. Putrajaya.
- Ministry of Education (MOE). (2017). Kurikulum
- Moita, Gabriela (1997). Um pouco da história do planeamento familiar. *Sexualidade e Planeamento Familiar*(13/14), 15-18.
- Noh, N., & Bakar, K. A. (2023). Implementation of sexuality education in preschool: challenges and obstacles. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, 12(1), 927-943.
- Özgün, S. Y., & Çapri, B. (2021). Developing of Sexuality Education Program and Questionnaire of Sexuality Knowledge Level for 60-72 Months Children. *Eurasian Journal of Educational Research*, 92, 121-136.
- Parker, R., Wellings, K., & Lazarus, J. V. (2009). Sexuality education in Europe: An overview of current policies. *Sex Education*, 9(3), 227-242.
- Peters, M. (2020). Sex Education in France: An imbalanced history.
- Pinto, T., Nogueira, C., Vieira, C., Silva, I., Saavedra, L., Silva, M. J., Silva, P., Tavares, T. C., & Prazeres, V. (2015). *Guião de educação: Género e cidadania – 3º ciclo. Comissão para a Cidadania e Igualdade de Género*. https://www.cig.gov.pt/wp-content/uploads/2016/07/3Ciclo_Versao_Digital_FinalR.pdf adresinden 11 Ocak 2024 tarihinde alınmıştır.
- Pomar, C., Balça, A., Conde, A. F., García, A. M., García, A. M., Nogueira, C., Vieira, C., Saavedra, L., Silva, P., & Magalhães, O. (2012). *Guião de educação género e cidadania: 2º ciclo do ensino básico. Comissão para a Cidadania e Igualdade de Género [CIG]*. https://www.cig.gov.pt/wp-content/uploads/2013/12/guiao_educa_2ciclo.pdf adresinden 11 Ocak 2024 tarihinde alınmıştır.
- Razali, S., Ramli, N. A. F., Hanafia, S. S., Abd Rahman, N. N., Md, K. N., Mat Rani, M. A., Hassan, M. A., & Ariffin, A. F. (2017). Are Malaysians ready for comprehensive sexuality education Journal of advanced research in social and behavioural sciences, 9(1), 1-16.
- Republic Diary, Series I, Law 60/2009 of August 6 and Republic Diary, Series I, Ordinance 196 – A/2010 of April 9.
- Robinson, K. H., Smith, E., & Davies, C. (2017). Responsibilities, tensions and ways forward: parents' on children's sexuality education. *Sex education*, 17(3), 333-347.
- RSE (Relationships and Sex Education) (2018). *year 1/2 teacher guidance*, <https://www.perranporth.cornwall.sch.uk/wp-content/uploads/2021/07/RSE-SOW-YEAR-1-AND-YEAR-2.pdf>. adresinden 11 Ocak 2024 tarihinde alınmıştır.
- Şahin, M. (2019). Kültür değişimleri ve eğitim. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 458-466.
- Sayın T., (2007). Zihinsel Engelli Çocuğa Sahip Ebeveynler ile Normal Gelişim Gösteren Çocuğa Sahip Ebeveynlerin 7-15 Yaş Arası Çocuklarının Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yaklaşım ve Görüşlerinin İncelenmesi.
- SEF (Sex Education Forum) (2020). *An expert review of the 'All About Me' primary school Relationships and Sex Education programme* London: National Children's Bureau
- Sexuality Information and Education Council of the United States Sexuality Education Q & A. (2015). www.siecus.org/index.cfm?fuseaction=page.viewpage&pageid=521&grandparentID=477&parentID=514 adresinden 7 Ocak 2024 tarihinde alınmıştır.
- Shariza, S. (2017). Pembangunan modul latihan pendidikan seksualiti untuk guru program Pendidikan Khas Integrasi (PPKI)

- peringkat Sekolah Rendah/Shariza Said (Doctoral dissertation, University of Malaya).
- Shtarkshall, R. A., Santelli, J. S., & Hirsch, J. S. (2007). Sex education and sexual socialization: Roles for educators and parents. *Perspectives on sexual and reproductive health*, 39(2), 116-119.
- SIECUS (Sexuality Information and Education Council of the United States), (2018). <https://siecus.org/issues/> adresinden 6 Ocak 2024 tarihinde alınmıştır.
- Soleimani, S., Maasoumi, R., Haghani, S., & Noorzaie, S. (2022). The Effect of an Education Program on Iranian Mothers' Self-efficacy in Child Sex Education: a Randomized Controlled Clinical Trial. *Sexuality Research and Social Policy*, 1-10.
- Standard Prasekolah Kebangsaan (KSPK). (2017) Bahagian Pengurusan Kurikulum. Putrajaya.
- Syahirah A. S. ve Dina I. S. (2017). *Legal appraisal of sex education in Malaysian schools*. International Journal of Law, Government and Communication, 3(8), 21-31. http://www.myjurnal.my/filebank/published_article/73076/2.pdf
- Tuğut, N., & Gölbaşı, Z. (2019). Okul öncesi dönem çocuğu olan (3-6 yaş) ebeveynlerin cinsel eğitim tutumlarının belirlenmesi. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 13(3), 287-294. <https://doi.org/10.21763/tjfmpe.610610>
- Ünlüer, E., & İnan, R. (2021). Okul öncesi öğretmen adaylarının cinsel eğitim hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(2), 377-397.
- Vieira, C. C., Nogueira, C., Henriques, F., Marques, F. M., Vicente, F. L., Teixeira, F., Coelho, L., Duarte, M., Loureiro, M. H. D., Silva, P., Monteiro, R., Tavares, T. C., Pinto, T., Toldy, T., & Ferreira, V. (2017). *Guião de educação: Conhecimento, género e cidadania no ensino secundário. Comissão para a Cidadania e Igualdade de Género [CIG]*. https://www.cig.gov.pt/wpcontent/uploads/2018/01/Conhecimento_Genero_e_Cidadania_Enino_Secundario_Versao_Digital.pdf
- Wan Nawi, W. N., Kai Sze, A. W., Yeong, L. Y., Ling, Y. C., Ibrahim, A., & Jing, V. S. (2021). “ But not as detailed as including teaching the private part”: malaysian preschool teachers' understanding on the implementation of sexuality education in preschools. *Southeast Asia Early Childhood*, 10, 40-52.
- West, A. (2015). A brief review of cognitive theories in gender development. *Behavioural Sciences Undergraduate Journal*, 2(1), 59-66.
- Yapıcı, S. A. (2020). Okul öncesi çocukların cinsel gelişimi ve eğitimi: Aile hekimliği ve pediatri araştırma görevlilerinin bilgi ve tutumları. On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Uzmanlık Tezi, avys.omu.edu.tr/storage/app/public/ilkay.goktas/... websitesinden alınmıştır.
- Yip, J. W., & Yunus, F. (2021). Keperluan modul pendidikan seksualiti untuk guru di prasekolah. *International Journal Of Education And Pedagogy*, 3(1), 112-133.

A Review of the Sex Education Programs Implemented by Türkiye and Different Countries for Children Aged 0-6

Necla TUZCUOĞLU^{ID}, Vural TAŞKAYA^{ID}, Oğuz ASLAN^{ID}

Purpose

Sexual development aims to give children the awareness to understand sexual development, to respect the rights and values of others and to have a positive attitude towards sexuality (Beyhan and Artan, 2005). Sexuality, which is handled with an interdisciplinary perspective, is always considered an important part of life, and can be stated to be a multidimensional form of behavior in psychological, social, physical, and cultural terms (Çok and Kutlu, 2016). Sexuality, which goes through certain critical stages from fertilization onwards, starts to affect the person from infancy onwards, and the interval in which development is the fastest in this process is early childhood (Deniz, 2012).

The education provided in early childhood forms the basis of an individual's life, contributes greatly to the areas of development, and has a sensitive role in shaping the personality together with the family environment. (Ayan and Memiş 2012). The Phallic period between the ages of 3-7 is the period when the development of sexual identity begins and children are curious about themselves and their bodies, as well as everything around them. The child's questions change in this direction and he/she explores gender differences with questions such as "where did I come from" and "how to make a baby" (Ejder, 2020). Sex education should be part of the education given to children and should include important topics such as gender, sexual identity, prevention of abuse and body awareness. (Balter, et al., 2016).

While parents have the primary role in transmitting social, cultural, and religious values related to intimate and sexual relationships to children, health and education professionals should be more competent in the primary sources of information about sexuality and the development of social skills related to it. (Shtarkshall, et al., 2007).

Therefore, a comprehensive sex education program has important benefits, such as providing children with medically accurate and useful information and working with other structures that provide sex education to children, such as families, religious and community groups and health professionals, to strengthen children's existing sex education (Cavazos-Rehg, et al., 2012). In this study, early childhood sexual education programs in France, Malaysia, Turkey, the United Kingdom, and Portugal were examined.

Method and materials

The study has been prepared as a compilation study by reviewing the literature and making use of current sources that can be accessed on the subject researched. In line with the current articles on sexual education, the current conditions in the field, deficiencies and what needs to be done are stated.

Results

According to the relevant literature, sex education programs have many advantages that have biological, socio-cultural and spiritual dimensions, covering sections such as cognitive learning (information), affective learning (emotions, values, beliefs) and behavioral learning areas (communication, decision-making), increasing social life and initiating the individual to gain sexual identity and affecting the holistic development of the person. (SEICUS, 2018).

Despite the positive results of sexual education given to children in early childhood, it has been observed that prejudices against sexual education exist in other countries examined, especially in our country. These prejudices

stem from parents' lack of knowledge, the content produced by the media, the lack of resources on sexual education in the literature and the influence of some cultural and religious institutions. In the other four countries examined, initiatives for sexual education have not been successful to the desired extent, mainly due to the lack of knowledge of parents and the pressure of cultural institutions.

In Turkey, it is possible to disseminate the sexual education program through strategies such as transferring perceived sexual education, which is an educational method that aims to teach sexual behaviors, to all children in the country within a comprehensive program, paying attention to their developmental characteristics and cultural structure, and explaining parents what sexual education really means. With the support of both media tools and relevant field experts, projects can be implemented in different ways such as conferences, presentations, and media content suitable for children's development in order to eliminate the prejudices against sexual education in our country. While designing the sexual education program for our country, support can be taken from sexual education programs implemented in different countries by considering those countries' cultural, geographical, and historical structures.

In our country, due to the cultural structure, there is uncertainty about how sexual education should be approached and what kind of appropriate ways it should be used to convey it to children. For this reason, to make preliminary preparations for the sexual education program, preschool teachers should be trained on this subject. Then, organizing seminars for parents through teachers can be considered as an appropriate solution. It is thought that a sexual education program that can be designed after these trainings will be more effective.

To um up, although sex education is very important for children's personal and holistic development, their adaptation to society and their behavior in accordance with their sexual identity, it faces several obstacles. It has been observed that people are prejudiced against sex education due to lack of knowledge of parents, disinformation in the media, pressure from cultural and religious institutions. When we look at the current sexual education programs in Turkey, France, Malaysia, the England, and Portugal, it is understood that there are similar problems. At this point, studies on "the importance and benefits of sexual education" can be conducted with teachers by taking advantage of the sexual education programs of other countries and to overcome the lack of knowledge of parents. More information can be given to parents through teachers and an environment can be created for a sexual education program that can be prepared with media support. With the provision of the appropriate environment, a program that is suitable for the development of children, has age-appropriate knowledge and is suitable for the cultural values of our country can be prepared and implemented.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZNİ

"TÜRKİYE VE FARKLI ÜLKELERDEKİ 0-6 YAŞ ÇOCUKLAR İÇİN HAZIRLANAN CİNSEL EĞİTİM PROGRAMLARININ İNCELENMESİ" isimli yukarıda bilgileri yer alan çalışmanın, etik kurul izni gerektirmeyen çalışmalar arasında yer aldığını beyan ederiz.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Yazarların araştırmaya katkıları eşittir. 1. Yazar %33,3 oranında, 2. Yazar %33,3 oranında, 3. Yazar %33,3 oranında katkıda bulunmuştur. Tüm yazarlar araştırmanın her aşamasına, düzeltmeler ve eklemeler yaparak birlikte ve eşit katkıda bulunmuştur.

ÇATIŞMA BEYANI

"TÜRKİYE VE FARKLI ÜLKELERDEKİ 0-6 YAŞ ÇOCUKLAR İÇİN HAZIRLANAN CİNSEL EĞİTİM PROGRAMLARININ İNCELENMESİ" isimli makalemiz ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur ve yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Bu makaleye atıf yapmak için / To cite this article:

Tuzcuoğlu, N. & Taşkaya, V. & Aslan, O. (2024). Türkiye ve farklı ülkelerdeki 0-6 yaş çocuklar için hazırlanan cinsel eğitim programlarının incelenmesi. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4 (1): 81-95. doi: 10.55008/te-ad.1453928